

Ruta de l'activisme històric i el suport mutu. Descobreix la Manresa que lluita

El cooperativisme i el suport mutu

Comunalitat
#Manresa

comunalitatmanresa.cat

El cooperativisme i el suport mutu

Des de la Comunalitat Urbana de Manresa volem difondre el llarg historial de lluites socials que han construït i configurat el teixit de la nostra ciutat. Per tant, organitzarem rutes de memòria de l'activisme que recuperin els escenaris més representatius d'on van tenir lloc les diverses lluites de la nostra societat.

La societat actual és com és precisament per la continuïtat del conflicte entre les oligarquies econòmiques i polítiques amb les classes populars. Aquestes han aconseguit superar la seva subalternitat en diverses ocasions degut al seu compromís i la seva autoorganització. La lluita social és, per tant, un component essencial en el desenvolupament d'un esperit col·lectiu de pertinença a una comunitat.

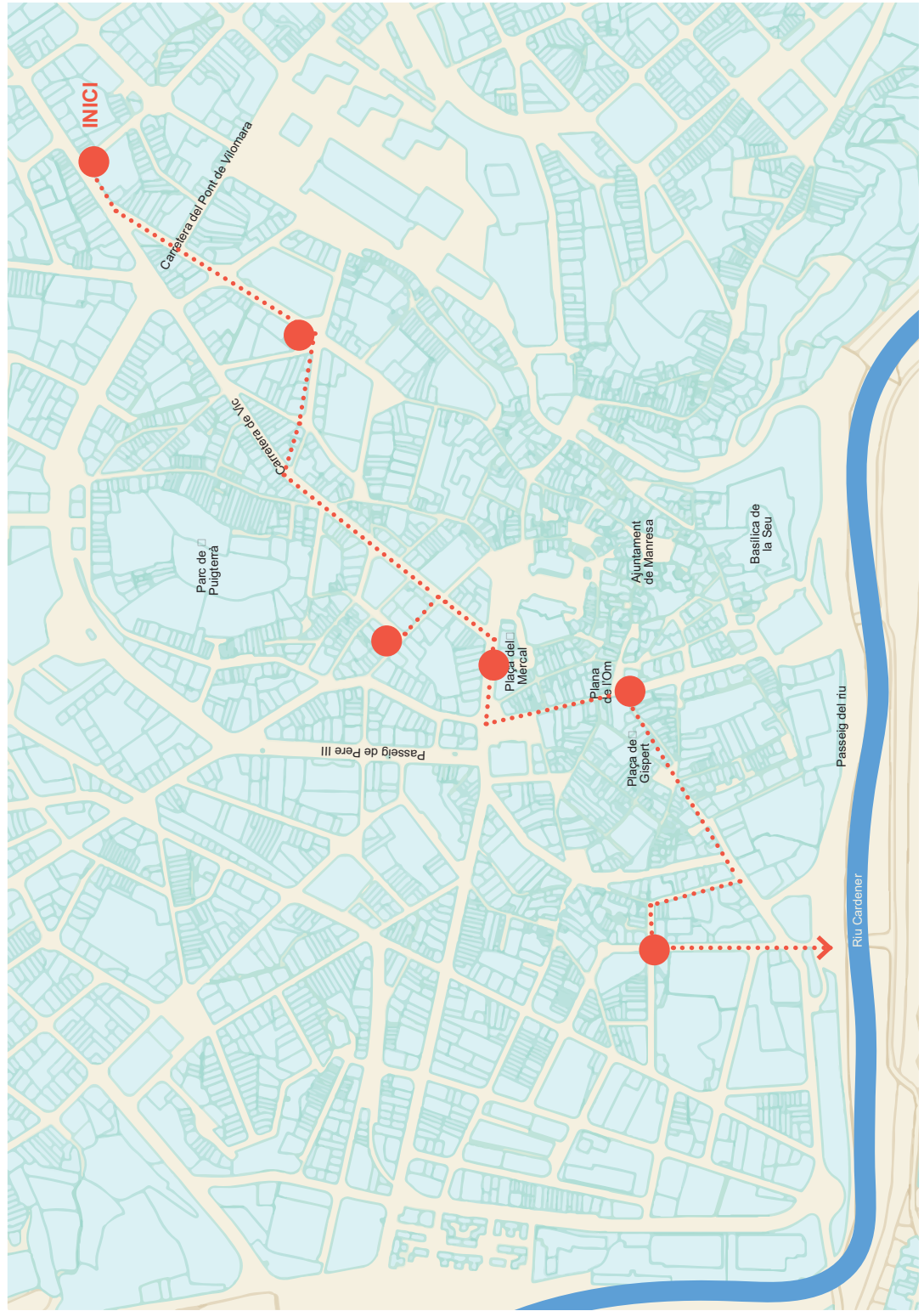
La comunitat creada en la lluita sovint és efímera, dura el que dura el conflicte. No

obstant això, la mateixa lluita genera un orgull propi d'haver-ne participat sigui el que sigui el resultat. Aquest és el motiu principal per tenir cura i recordar els relats de cada episodi de conflicte social.

Al darrere de cada conflicte hi ha un aprenentatge. Cada relat del passat ajuda a dignificar una lluita passada a ulls del present. Ajuda a ser conscients que les activistes d'avui no venim del no-res i que sovint no inventem res que no hagin fet les generacions anteriors.

Aquest cop visitarem els indrets que han configurat l'estructura econòmica cooperativa i mutualista de la nostra ciutat durant el segle XIX i primera part del XX.

Parlem-ne.

INICI

Carretera del Pont de Vilomara

Carretera de VIC

Parc de Puigterra

Fassalg de Pere III

Plaça de Mercal

Plana de l'Om

Ajuntament de Manresa

Basílica de la Seu

Plaça de Gispert

Passaig del riu

Riu Cardener

I Cooperativa La Moderna

La Fàbrica de Vidre de la carretera de Vic, 134, fundada a principis de segle per Antoni Serrallonga, va ser víctima de la crisi econòmica dels anys 30, aleshores sota la propietat de l'empresari Sr. Masuet. Seguint l'exemple del cooperativisme del

ram del vidre, visible a la costa catalana, la plantilla va decidir quedar-se amb l'empresa i crear una cooperativa. L'any 1935 es van fer les gestions i, el juny de 1936, la fàbrica va ser reinaugurada sota el nom de Cooperativa Obrera La Moderna.

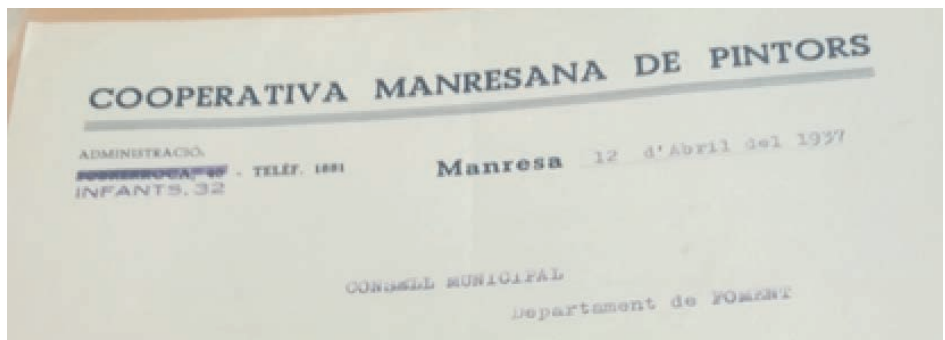

I Cooperativa Manresana de Mosaics

Durant la Guerra Civil esclatà una revolució social arreu de Catalunya que col·lectivitzà gran part de l'economia i les empreses. A Manresa els obrers dels sectors del mosaic es van reunir en assemblea general el gener de 1937, decidint crear una cooperativa de treball. La Cooperativa ajuntava totes les fàbriques i tallers de mosaics i van instal·lar la seva seu social

a la central de vendes que hi era al Carrer Docks, 22 (l'actual Jacint Verdaguer) i on s'hi exposaven els dibuixos i dissenys de les rajoles i mosaics de les fàbriques.

Durant la Guerra es van constituir altres cooperatives similars, com ara la de Guixaires, la dels Pintors o la de Llauners.

I Cooperativa Obrera Manresana

Nascuda el 1903, la Cooperativa era un economat o cooperativa de consum pels seus socis. En un principi tenien un local al Passatge Lladó fins que el gener de 1909, una fusteria que estava en aquest passatge va cremar, provocant la destrucció de la cooperativa. Malgrat aquest entrebanc, durant la dècada següent es va reconstruir tot el projecte al carrer Infants 16 (actual Esquilets o Joan Batista de Lasalle) en un gran edifici que, a més de la botiga de queviures i roba, hi tenia una cafeteria i una bona sala de teatre on cap els anys 20 i 30 es van fer nombrosos actes culturals, associatius i polítics de diverses organitzacions.

A més, com la C.O.M. era referent de les cooperatives, fou la seu del Bages de la Federació de Cooperatives de Catalunya, creada als anys 20 i amb posterioritat, ja durant la Guerra, de la Unió de Joventuts

Cooperatives, secció de Manresa. Fins i tot va emetre una moneda pròpia per vendre els seus productes.

Després de la Guerra la cooperativa es va poder mantenir uns anys, però el 1949 l'edifici es va dedicar a sala de cinema, l'Apolo. Als anys 70, es va crear un altre projecte que no estava vinculat amb l'anterior però que recollia el mateix nom. Aquest cop es tractava d'un economat impulsat per CC.OO. situat a la zona de la Font del Gat. Duraria fins el 1984.

I Sindicat Agrícola Comarcal del Bages

El moviment cooperatiu agrari de Catalunya té el seu origen en les societats de resistència i les «lligues» creades sobretot pels rabassaires del segle XIX. Des de finals de segle XIX van proliferar cooperatives de compres i de vendes de productes agrícoles encapçalades pels rabassaires però també d'altres pagesos associats, la primera de les quals seria la Societat Agrícola Cooperativa La Manresana (1892). Però no seria l'única, ja que en les dècades següents es van crear diverses entitats com el Gremi d'Agricultors (1916), la Fruitera Manresana, el Sindicat Agrícola Catòlic (1919), el Sindicat Agrícola (1922), el Sindicat

Agrícola de Producció (1922), la Cooperativa Agrària de Producció de Manresa i Comarca (1924), el Cellar Cooperatiu de Salelles (1926), el Sindicat Agrícola Comarcal (1930) i la Cooperativa Agrícola Comarcal de Manresa (1931).

Aquests sindicats habitualment es consideraven a sí mateixos més com una cooperativa que com una organització de caire reivindicatiu. Eren cooperatives de propietaris. Els sindicats agraris solien tenir seccions de vendes, de compres, d'assegurances i de crèdit. Durant la Guerra Civil també van tenir seccions de treball col·lectiu.

Cooperativa Manresana de Energia Elèctrica

Creada el 1916 per diversos industrials i fabricants de Manresa que volien desafiar el monopoli de l'Anònima. La cooperativa va establir noves línies elèctriques (com la que unia Artés i Avinyó per arribar a la fàbrica Abadal, o també les línies a Cabrianes, Sallent, Santpedor, entre d'altres) o la electrificació dels carrers Saclosa i Bruc, entre d'altres projectes. Tenia una estació receptora als Dolors, que encara està en funcionament. La seva seu estava a Muralla, 5.

Per donar-s'hi publicitat la CMEE feia espectacles de llum, recordem que la il·luminació va arribar molt poques dècades abans a Manresa. Entre els quals el que il·lustra aquesta foto de la Festa Major de 1912, que és una "font màgica" situada entre el carrer Guimerà i el Passeig Pere III.

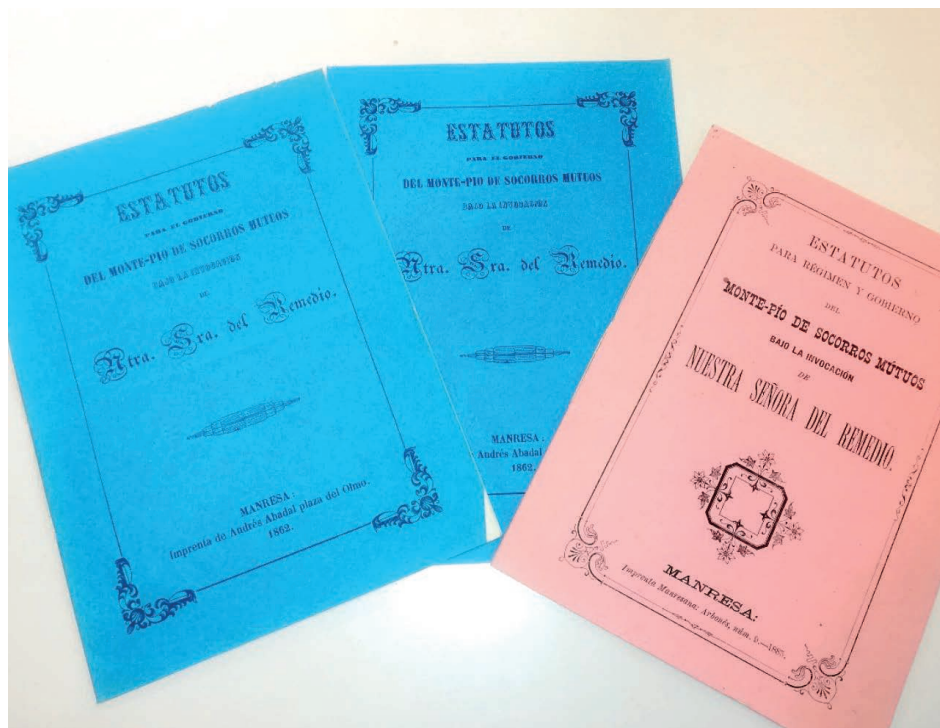
Les mutualitats manresanes

A Manresa des de 1851 es van formar «montepios» com els de San Lázaro, San José, Santa Teresa, Nuestra Señora de la Misericordia, etc. habitualment lligats a les parròquies però dirigits a les classes populars. El primer montepio netament obrer va ser el Montepio dels Cintaires de la Seda, creat el 1854. Els montepios o les germandats eren la continuació de l'antic gremialisme i van poder conservar una estructura informal dedicada a la previsió basada en l'ajuda mútua i sovint estaven darrere d'activitats culturals, d'esbarjo o religioses.

Fins el 1900 a la ciutat de Manresa es van fundar unes trenta societats de socors mutu sota el nom de montepios, germandats o cooperatives. Aquestes

societats van proliferar extraordinàriament gràcies a una llei de 1875 que permetia que els antics gremis es reformulessin en societats de socors mutu –que serien com la Seguretat Social de l'època.

Des de 1870 van aparèixer les primeres societats cooperatives de la ciutat, creades entre 1870 i 1872, que van ser la Sociedad Cooperativa de Oficiales Albañiles, la Cooperativa de Oficiales Tintoreros, la Cooperativa de Oficiales Carpinteros, la Cooperativa de Alpargateros i la Cooperativa de Oficiales Cerrajeros. Es tractava de societats de socors mutu que funcionaven com a caixa de resistència comuna (d'estalvis) i com a bossa de treball, més que com a cooperatives de producció.

↓ **Visita'ns!**

comunalitatmanresa.cat

↓ **Consulta'ns!**

info@comunalitatmanresa.cat

Telèfon - 633 323 205

Punt d'atenció (amb cita prèvia):
Espai l'Òrbita - Carrer Bruc, 59
08242 Manresa

↓ **Segueix-nos a les xarxes!**

 [comunalitatMNRE](https://twitter.com/comunalitatMNRE)

 [comunalitatmanresa](https://www.instagram.com/comunalitatmanresa)

Amb el suport de:

